

Kula Stojana Jankovića

Kulturno nasljeđe, obnova i revitalizacija - dosadašnja iskustva turističkog korištenja

Dr. sc. Uroš Desnica, dipl.ing.

Društvo za obnovu i revitalizaciju Kule Stojana Jankovića – Mostovi

„Baština i turizam”

Kula Jankovića, 04 . 10. 2013 g.

This project is funded
by the European Union

A project implemented
by University of Zagreb

Kula Stojana Jankovića u Islamu Grčkom

Izvor 'Klokotuša'
i akumulacija vode

Romanička crkva
Sv. Đorđa

Kula Jankovića – u selu Islam Grčki u blizini Zadra – izuzetan i rijedak primjer fortifikacijsko-stambeno-gospodarskog kompleksa na nekadašnjoj imperijalnoj tromeđi

Sastoji se od niza zgrada, crkve, parka na oko 4 ha i oko 6 ha poljoprivrednog zemljišta s izvorom i akumulacijom vode - 4 km od autoceste, a 3 km od mora.

'Cavaliere di San Marco'
Stojan Janković
(? – 1687.)

Grb porodice Janković

Kula Jankovića doživila je velika razaranja tijekom rata.

PRIJE
1991 g.

Poslije
1995 g.

Teško stradala i
vegetacija:

Park oko crkve' (lijevo)

„Avlija' (dolje)

Od 2003 g. Ministarstvo kulture RH obnavlja Kulu Jankovića

Započelo se sa krovom “stare kuće”

**Od 2003 - 2013. g. Obnovljeni
gotovo svi krovovi povijesne
jezgre**

**=obnovljene su i vanjske
zidine kompleksa, glavna
ulazna „kapiju“ i južni ulaz.**

**Obnovljena je drvenarija i
znatni dio infrastrukture.**

Kula, pogled sa zapada

25. 7. 2012 Kula je i službeno otvorena za javnost.

Kulu je otvorila, došavši načelu vrlo jake delegacije Ministarstva kulture RH , mr.sc. **Vesna Jurić Bulatović**, pomoćnica ministice. Prisustvovalo je i uzelo učešća u događaju niz vrlo uvaženih ličnosti i sa Zagrebačkog i Zadarskog sveučilišta, ataše EU, muzealci, ličnosti iz kulturnog i javnog života, itd., Događaj pobudio je izuzetnu medijsku pozornost, a onda i bitni porast turističke posjećenosti.

Smatramo da obnova kulturnog dobra dobivši pravi smisao tek uz jasne ideje o njegovom korištenju nakon obnove.

Zato:

Obnova i Revitalizacija Kule idu zajedno još od 2005

Početak:

Skup povodom obilježavanja 100 g. rođenja Vladana Desnice 2005 g.

Tradicionalne aktivnosti od 2006, - 2013 g.

- Znanstveno-kulturni skup *‘Desničini susreti’*, *Međunarodni volonterski kampovi u Kuli*, *Međunarodne ljetne škole*

Razne druge aktivnosti:

- Terenski rad, Snimanje dijela Japanskog (animirano-dokumentarnog) filma: *Stojan Janković – Hero of the Border*

-Monografije o Kuli i ljudima povezanih s njom

- **Izložbe o Kuli Stojana Jankovića:** u Zagrebu 2003 g, i Beogradu 2006

- Brojni radovi, više novih doktorskih teza, diplomskih radova, seminara, itd.

Revitalizacijske aktivnosti u Kuli 2012

- Iz projekta *2011 Tourism Cares Grant* uređene su i opremljene dvije prostorije u povijesnoj jezgri Kule Jankovića: “**Stara kuhinja**”, u koju je vraćena i ponovno postavljena **Etnografska zbirka**, – te “**Sala**”, kao multifunkcionalna dvorana. Nakon renovacije, služi i za aktivnosti i kao **izložbena dvorana** za javnost (prvi postav je “**Ususret obnovljenoj Kuli**”).
- *Desničini susreti 2012*: +sedmi po redu skup posvećen Vladanu. g. Tema je bila „**Intelektuslci i rat 1939 – 1947**”). Kao i ranijih godina skup je izazvao vrlo značajan interes znanstvenika iz više zemalja Europe i regije, a izazvao je i veliku medijsku pažnju.
- „*Mlada MIRamiDA*“: u okviru aktivnosti **A 2.5 Summer school “Peace -building and cultural heritage”**;).
- Ljetna škola „*Umjetnici u egzilu*“: prostori Kule koristili su se danju za predavanja, dok se večerima odvijalo prikazivanje filmova, performanse učesnica/ka te diskusije
- *Otvorenje Kule Jankovića za javnost te Otvoreni dani Kule Jankovića (25. – 29. 07. 2012)*.
- Program slijedećih dana uključio je još i predavanja-prezentacije o zajedničkoj kulturnoj baštini šireg područja, projekcije filmskih materijala (HTV prilozi o Kuli, iz filmskih arhiva, starih amaterskih video-zapisa, itd.), vođene i slobodne obilaske obnovljenih dijelova kompleksa te parka (Arboretum-a) Kule Jankovića, srednjevjekovne crkvice Sv. Đorđa, itd.

Neke od aktivnosti, po prvi put, povezane (i) s turizmom (označeno crveno)

“Common heritage awareness days” (25.07-29.07. 2012 g.

Cilj manifestacije bio je pokazati zajedničko kulturno naslijeđe Kule Jankovića – od Stojana Jankovića do Vladana Desnice

Otvaranje Etnografske zbirke (kao prve od zbirki Kule Jankovića koja se mogla vratiti u obnovljeni dio Kule):

“Common heritage awareness days” (25.07-29.07. 2012 g.)

Otvaranje **prve Izložbe u obnovljenoj 'Sali': “Ususret obnovljenoj Kuli”**, foto-izložba; (20-ak postera velikog formata, B1, sa fotografijama/tlocrtima, itd). “Sala” je sada polifunkcionalni prostor: Kao dvorana za Izložbe te kao dvorana za predavanja .

“Common heritage awareness days” (25.07-29.07. 2012 g.

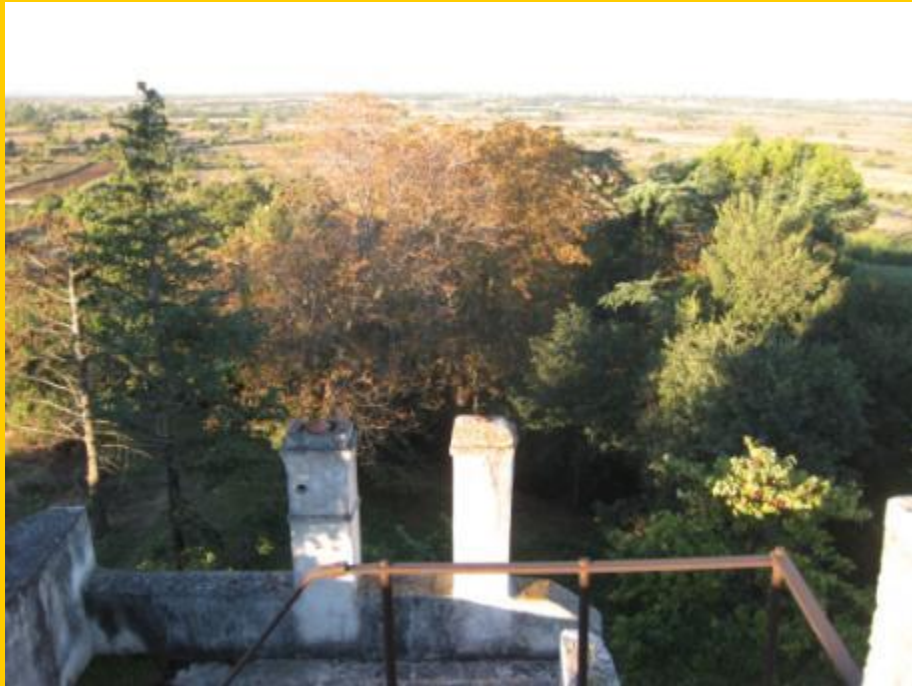
Predavanja-prezentacije o zajedničkoj kulturnoj baštini Kule Jankovića, „Kulturno nasljeđe, Obnova, Revitalizacija, „Ravni kotari i Vladan Desnica“.

projekcije filmskih materijala (HTV prilozi o Kuli, iz filmskih arhiva, starih amaterskih video-zapisa, itd).

“Common heritage awareness days” (25.07-29.07. 2012 g.)

Vođeni i slobodni obilasci obnovljenih dijelova kompleksa te parka Kule Jankovića, Vidikovac na gornjoj etaži kule), tamnicu i "samicu", malu i veliku „avliju“, šetnju do izvora Klokotuša, bazena i dijela *Arboretuma*, obilazak romaničke crkvice Sv. Đorđa

**Prvog dana ove aktivnosti, 25.07. 2013,
Kula je i službeno otvorena za javnost.**

Kulu je otvorila, došavši na čelu vrlo jake delegacije Ministarstva kulture RH, mr.sc. Vesna Jurić Bulatović, pomoćnica ministice.

Prisustvovalo je i uzelo učešća u događaju niz uvaženih ličnosti i sa Zagrebačkog i Zadarskog sveučilišta,

Kula je i službeno otvorena za javnost; cont.

ataše EU, ličnosti iz kulturnog i javnog života, itd., te je događaj pobudio izuzetnu medijsku pozornost. Tako se interes za posjet Kuli nastavio i nakon „službenih dana“ aktivnosti, jer su se mnogi zainteresirali (i doznali za mogućnost posjeta) bilo kroz neki od priloga na TV ili radiju, vijest ili članak u novinama.

U prva 3 mjeseca od otvorenja Kulu posjetilo blizu 500 posjetitelja.

Revitalizacijske aktivnosti u Kuli 2013

Međunarodni okrugli stol: "Heritage as knowledge resource: social, political and cultural context" (u Zagrebu i u Kuli)

Zajednička baština u praksi, radionica –susret predstavnika Udruga iz Ravnih Kotara i Bukovice

Filmski festival „Zimsko ljetovanje“, te volonterski kamp i ljetna škola - (u organizaciji CMS), otvorila je glumica Mira Furlan,

Volonterski kamp te ljetna škola - (organizacija Agronomski fakultet, Zagreb) predavanja na školi i rad u parku Kule -gradnja

Otvoreni dani Kule Jankovića – puno raznih (i) turističkih sadržaja

Muzička etno radionica (organizacija i vođenje HAZU)

Desničini susreti 2013 (treći dan)

Radionica „Baština i turizam“ – Seminar o „kulturnom turizmu“

Konferencija **Heritage in overcoming conflicts** (međunarodna konferencija, Zadar i Kula (9 i 10. 10. 2013))

(crveno su označene aktivnosti direktno povezane (i) s turizmom)

AKTIVNOSTI U KULI 2013 g. VEZANE S TURIZMOM (crveno):

Zajednička baština u praksi „Common heritage in practice“, radionica)

Susret predstavnika nevladinih organizacija i zainteresiranih pojedinaca iz Ravnih Kotara, Bukovice i susjednih regija, a koji njeguju i cijene vrijednosti zavičajne baštine. Na ovom susretu, nevladine organizacije i zainteresirani pojedinci predstavili su svoju tradicijsku kulturnu baštinu ili pak svoje izvorne lokalne proizvode, izmijenili iskustva i umrežavanje, te iznijeli primjere dobre prakse.

Specifični rezultat skupa je „**Lista prijedloga**“ koji adresiraju glavne identifikirane prepreke pri plasmanu izvornih tradicijskih proizvoda na turističko tržište Županije.

Ova „polava” aktivnosti rezultat je ostvarivanja većeg broja projekata:

Projekti u Kuli tijekom 2012-2013

- ***Nastavak obnove Sklopa Kula Stojana Jankovića*** (2012. i 2013)

Ministarstvo kulture RH,ktivnost provodi „Društvo za obnovu i revitalizaciju kule..

- ***Obnova prizmlja tradicijske građevine «Kotarina»***, Ministarstvo turizma RH
- ***Međunarodni sveučilišni centar u Islamu Grčkom i mediteranska akademska zajednica: Razvoj i perspektive*** (2012.-2013. g.), Sveučilište u Zagrebu (Fond za razvoj Sveučilišta u Zagrebu); Filozofski, Arhitekt., Geodetski i Agronomski fakulteti
- ***Jankovic Castle: historic site, generating sustainable development of the Ravni Kotari region*** (2011-2014 g.) („Kula Jankovića: spomenik kulture, pokretač održivog razvoja Ravnih kotara“) - **EU** – Projekt, Sveučilište u Zagrebu, 6 partnera;
- ***Mainstreaming human rights in areas of special state concern in Croatia*** 2012-2013) - **EU** IPA project, Nositelj: Centar za mirovne studije, i 5 partnera;
- ***Tourism Cares Worlwide Grant: Re-opening of the Jankovic Castle to the public*** (2011-2012) (Priijedlog Udruge je odabran za financiranje kao jedan od samo 6 nagrađenih Prijedloga u svjetskoj konkurenciji) Dobivena sredstva iskorištena za uređenje i opremu dvije prostorija u povijesnoj jezgri: „Stara kuhinja” - Etnografska zbirka, i “Sale” kao multifunkcionalne dvorane, za javnost, s prvom izložbom „Ususret obnovljenoj Kuli”

AKTIVNOSTI U KULI 2013 g. VEZANE S TURIZMOM (crveno):

Zajednička baština u praksi „Common heritage in practice“, radionica)

Susret predstavnika nevladinih organizacija i zainteresiranih pojedinaca iz Ravnih Kotara, Bukovice i susjednih regija, a koji njeguju i cijene vrijednosti zavičajne baštine. Na ovom susretu, nevladine organizacije i zainteresirani pojedinci predstavili su svoju tradicijsku kulturnu baštinu ili pak svoje izvorne lokalne proizvode, izmijenili iskustva i umrežavanje, te iznijeli primjere dobre prakse.

Specifični rezultat skupa je „**Lista prijedloga**“ koji adresiraju glavne identifikirane prepreke pri plasmanu izvornih tradicijskih proizvoda na turističko tržište Županije.

Filmski festival „Zimsko ljetovanje“

Filmski umjetnički festival, otvorila je glumica Mira Furlan.

kroz kvalitetne domaće i međunarodne filmove problematizirao mnoge „alternativne“ i socijalne teme.

Uz filmove posebnu pozornost privukla je noć performansa te razgovori s poznatim ličnostima

Pokazao izvanredne mogućnosti Kule i za ovakve turističke manifestacije

Otvoreni dani Kule Jankovića

Cjelodnevni programi:

- vođene i slobodne obilaske Kule i parka i izložbi

- prezentacije o Kuli Jankovića (slikovne prezentacije, filmovi,

video-zapisi, predavanja o Kuli kroz povijest, o kulturnoj baštini Kule, o obnovi, planovima za budućnost, o potencijalima ove zajedničke kulturne baštine za održivi razvoj regije).

Posebni programi:

- Predavanje M. Savića *Islamnjani i Jankovići – zajedničko sjećanje*,

- Dječja predstava *Princeze i vitezovi* udruge Trag iz Koprivnice.

Mali istaživači „Tamnice”

**-svečano otkrivanje
obnovljene biste Sime
Matavulja (rad Grge Antunca)**

**- predstava „Bilješke jednog vremena“,
režija S. Patafta (re-kreacija povijesnog
trenutka prema tekstovima S. Matavulja i
V. Desnice i članova grupe EHO),**

Sviranje na starim
instrumentima te **pjesme** i
plesovi u nošnjama članova
KUD grupa iz okolice Benkovca

Kolo u „velikoj avliji”
i
ples do zore u „maloj avliji”

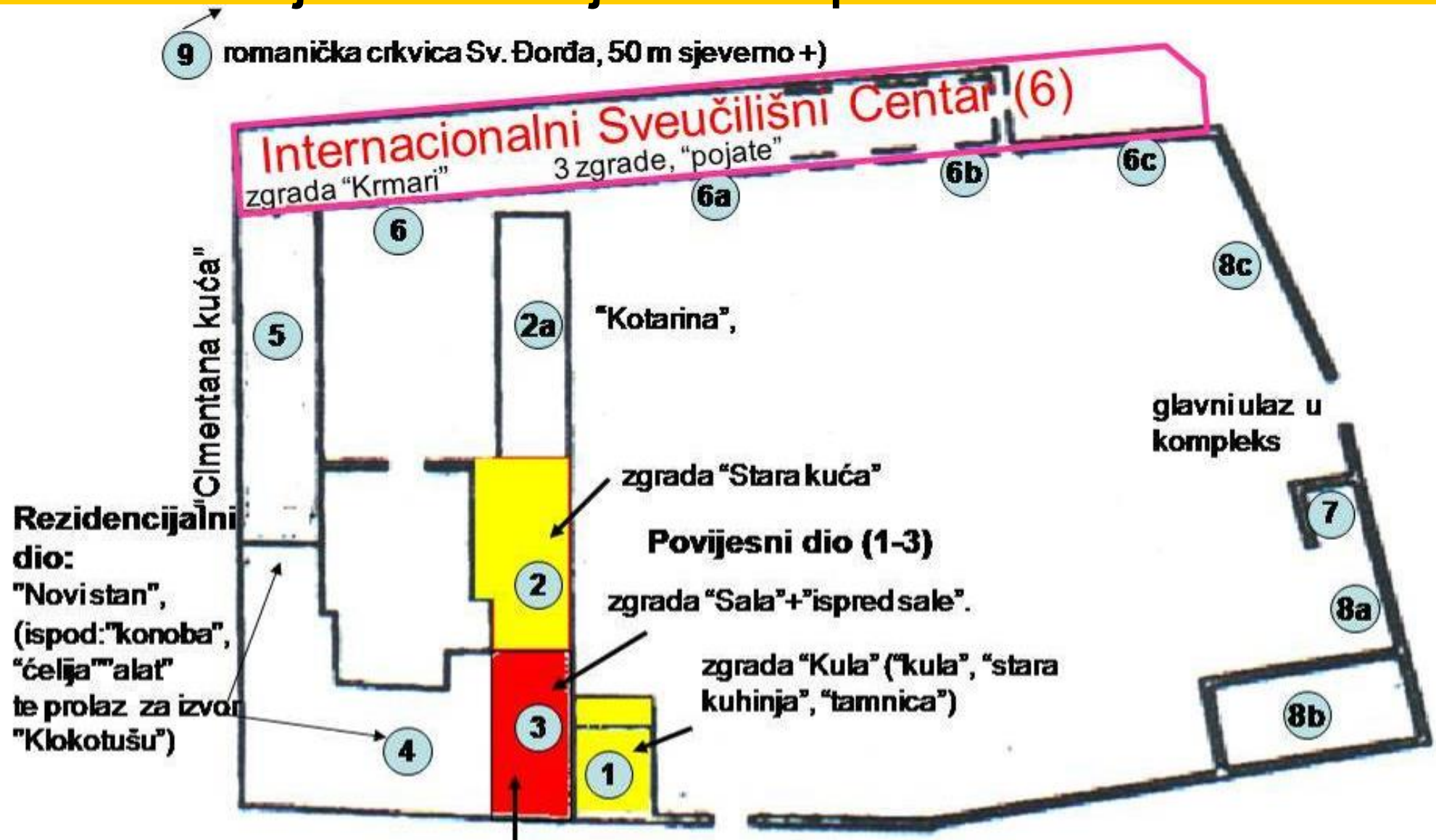

Iako ne direktno vezana za turističke aktivnosti, ono što smatramo bitnim za sve aktivnosti pa i turističke jest planiranje budućnosti u smislu samo-održivosti Kule:

Pitanja održivosti kompleksa u budućnosti:

Planirane namjene raznih dijelova kompleksa Kula Jankovića, (uključivo i turističko korištenje)

Planirane namjene raznih dijelova kompleksa Kula Jankovića

Prostori planirani za za Muzejske postave i aktivnosti (1, 2, 2a, 3, 7)
Međunarodni sveučilišni centar (6-6c, 8a, 8b 2a,7,), i rezidencijalni dio(4-5)
Parkovni dio – zajedničko korištenje

Vizija dugoročne revitalizacije Kule Jankovića (1):

Vlasnici žele i omogućuju javno korištenja velikog dijela kompleksa Kule Jankovića – za obrazovne, znanstvene, kulturne, turističke i druge razvojne aktivnosti/projekte koji bi pomogli kako obnovi i samo-održivosti Kule tako i razvoju kraja i regije na održivi način

Povijesni dio Kule Jankovića

- *Muzej (Memorijalna zbirka)* u kojoj bi se izložili najvrjedniji dijelovi zbirke Kule, Eko-muzej regije
- dijelom kao '*Kuća pisca*' (brojne u mnogim zemljama)

Do sada je Izrađena detaljna Muzeološka studija (2013; FFZg, Katedra za muzeologiju i upravljanje baštinom).

Temelj za muzej su izvanredne vrijednosti Kule, povijesni prostori i zbirke te 4 ha parkovnih površina. Pored ambijentalnih, arhitektonskih, kulturno-umjetničkih vrijednosti, dragocjenih zbirki i prirodnih ljepota Kuls je također spomenik kulture bogat i povijesnim ličnostima:

Status 2013 g.:

Zbirke Kule Jankovića (status 2013 g.):

zbirka ikona (oko 40 ikona iz 16-18 st.; sačuvana), **zbirka sakralnih objekata** (sačuvana), **zbirka srednjevjekovnog oružja** (sačuvana), **etnografska zbirka** (vraćena u Kulu 2012), **arheološka zbirka** (većinom izgubljena), **galerija slika** (uglavnom sačuvana), **zbirka antiknog namještaja** (uglavnom izgubljena), **zbirka geografskih karata** (sačuvana), **albumi starih fotografija** (sačuvani), bogata **arhivska građa** (sačuvana), **zbirka umjetničkih predmeta** (uglavnom izgubljena), **biblioteka** s oko 5.000 knjiga na raznim jezicima (sačuvana).

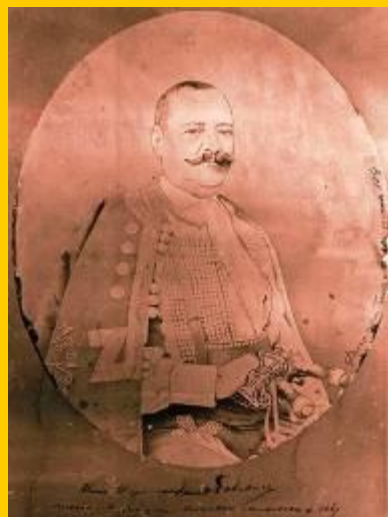
Nekoliko primjera iz bogate zbirke ikona

Neke od povjesnih ličnosti direktno povezanih s Kulom Jankovića

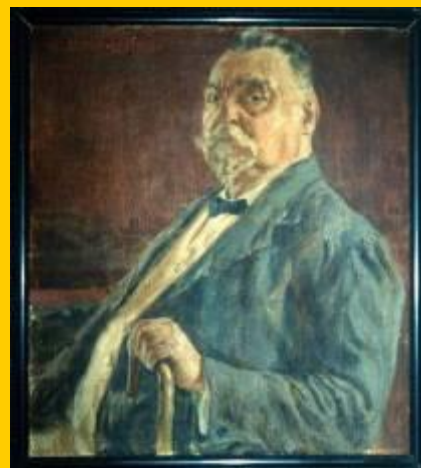

Stojan Janković

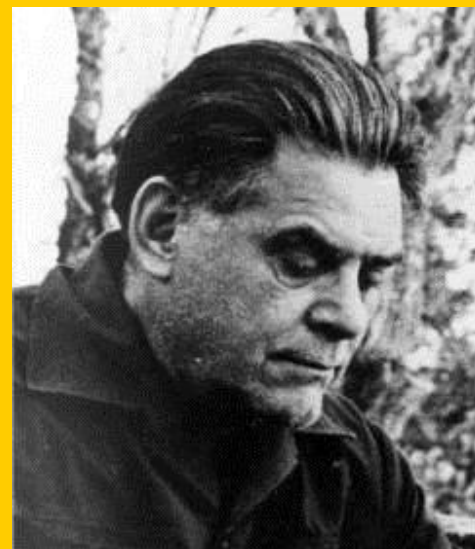
– narodni junak u borbi s Osmanlijama u 17. st. Dobio od Venecije posjed i Kulu Jankovića, te titulu *Cavaliere*

Ilija Dede Janković (1818-1874), pisac, publicist i političar

Vladimir Desnica (1850 - 1922), političar i poduzetnik

Simo Matavulj (1852-1908) Službovao je kao učitelj u selu Islam Grčki. Opisao Kulu Jankovića u svojim djelima. Koristio bogatu biblioteku Kule Jankovića

Dr. Uroš Desnica (1874 - 1941), političar i advokat

Boško Desnica (1886 - 1945), povjesničar, advokat publicist

Vladan Desnica (1905 - 1967)

Park od 4ha, uključivo romaničku crkvu, skulpture na otvorenom, izvor i akumulaciju vode:

Prahistorijski puž
u zidu 'pojate'

„Peškijera”

Mletački namjesnik ('providur')

Vizija dugoročne revitalizacije Kule Jankovića (2):

Sjeverna fronta kompleksa: Međunarodni Sveučilišni Centar (Sveučilište u Zagrebu, Sveučilište u Zadru, u Padovi, Gracu, Berlinu te druga Sveučilišta)

MSC će se baviti obrazovnim, znanstvenim, kulturnim i razvojnim projektima, kao i održavanjem Konferencija, Ljetnih škola, Terenskog rada, umjetničkih/restauratorskih kolonija, itd.

Centar će **osigurati domara**, koji bi čuvao Centar, ali onda i cijeli kompleks Kule, te povećao sigurnost zbirki, pomagao održavati okolinu (park), radio sitnije popravke...

Ne-akademske aktivnosti u Kuli (projekti važni za lokalnu zajednicu, cjeloživotno obrazovanje, razvojna pitanja,...) organizirati će ne.vladine udruge, kao :

Društvo za obnovu i revitalizaciju Kule Stojana Jankovića - mostovi
Centar za Mirovne Studije, Društvo Ravni kotari ((dosad aktivni), te druge, koje će se želiti uključiti u budućnosti

Kula, pogled sa sjevero-istoka (prostori za izgradnju MSC su čitava sjeverna fronta (desno na slici))

Vizija dugoročne revitalizacije Kule Jankovića (2b):

Misleći na **obrazovne, znanstvene, kulturne, razvojne i stručne aktivnosti/projekte** koji bi pomogli kako obnovi Kule tako i razvoju kraja i regije na obnovljivi način, vlasnici su sa Zagrebačkim Sveučilištem sklopili ***Sporazum o dugoročnoj suradnji***

**Dolazak turista u većem broju (kao i profesora i studenata u Sveučilišni centar),
imat će pozitivne učinke na lokalnu zajednicu i regiju:**

- Otvorit će tržište za lokalne proizvode i usluge

- (turisti troše na razne načine: kupuju suvenire, lokalne proizvode, čak i zimnicu, jedu i piju, neki će poželjeti prespavati, ili ostati dulje...)

- poticaj za 'seoski turizam'

- poticaj za ugostiteljsku ponudu

- poticaj za razvoj eko-proizvoda (regija ima izvrsne uvjete)

- poticaj za oživljavanje starih zanata, lokalnih jela i pića...

- poticaj za stvaranje novih/starih proizvoda, suvenira ...; svega što može
interesirati posjetitelje (domaće i strane)

Potaknut će lokalnu populaciju da počne više cijeniti vlastite tradicijske vrijednosti

- poslovi održavanja i usluga u muzejskom i sveučilišnom dijelu

- Kad Kula 'oživi' trebati će razne usluge:

- Nabavka hrane, kuhanje, spremanje, održavanje, razni majstori

Sinergija Kule kao *Kulturnog dobra* i kao Međunarodnog sveučilišnog centra :

Činjenica da je Kula Janković važno kulturno dobro, uzajamno bi višestruko koristila i *Muzejskom dijelu u povijesnoj jezgri* i *Međunarodnom sveučilišnom centru* u ‘sjevernoj fronti’ dvorca:

Direktno:

- Obnovljeni veći povijesni prostori (‘Sala’, ‘Stara kuća’, ‘Kula’, ‘Tamnica’, itd) mogli bi se koristiti, u posebnim prigodama, i za potrebe Centra
- Uređenje/pristupačnost vrijednih zbirki Kule privuklo bi projekte njihovog istraživanja

Indirektno:

Uređenje i povijesnog, muzejskog dijela i MSC-a povećalo bi vrijednost i jedne i druge ‘jedinice’, njihovu ‘visibility’ i ojačalo ‘brand’ Kule Jankovića

I jedno i drugo (‘visibility’ i ‘brand’) djelovat će privlačno za nove potencijalne istraživače (posebno iz inozemstva) pa tako i za nove projekte.

Idejno arhitektonsko rješenje MSC

02/09/2011

module 4 CBA 1module 4 CBA 1

study design

study design

DATE: 10/10/2024 BY: 101024

500

100% **GUARANTEE**

1000-0000

referred to as the *referred distance*.

...and the

20

ANTHONY M. MCGEE

Copyright © 2004 by John Wiley & Sons, Inc.

the

M

000001 000

1997

1

100%

50TH ANN.

naslova na obsevnici:
stranica na 1. listu letaka

www.elsevier.com/locate/colloids

Herpes simplex

readings

Keywords:

NOVA STAZA

POSTOJEĆA STAZA

SKULPTURA

BAZEN "PEŠKIERA"

IZVOR "KLOKOTUŠA"

POTPORNI ZID

POSTOJEĆE STEPENICE

RUŽIČNIK

NOVA STAZA

PERGOLA

POSTOJEĆA STAZA

SKULPTURA

KONSTRUKCIJA ZA PENJAČICE

RUŽIČNIK

IZLOŽBENI PROSTOR (privremeni)

PERGOLA

POSTOJEĆA STAZA

VOĆKE - SADNJA U "PALMETE"

SKULPTURA

POSTOJEĆA STAZA

POSTOJEĆI POTPORNI ZID

TERASA RESTORANA MSC-a

POVRINIČ

VINOGRAD

SKULPTURA

POSTOJEĆA STAZA

POTPORNI ZID

ODMORISTE S KLUPOM

GROBLJE
VRAĆENA SKULPTURA "TURSKE GROB"

NOVA STAZA

PRISTUPNA CESTA

BORAVNI PROSTOR

TRIBINE

GUVNO

PARKIRALIŠTE

POTPORNI ZID

NOVE STAZE

ŽIVICA

NOVA STAZA (ulica MSC)

UČIONICA NA OTVORENOM (brevižije)

KOMUNIKACIJSKI PROSTOR MSC-a

GRECKO-MEDITERANSKO BIJE

NADSTREŠNICA

GLAVNI PRISTUPNI PUT

GRECKO-MEDITERANSKO BIJE

KULA STOJANA JANKOVIĆA IDEJNO RJEŠENJE

N
M 1:500

IZVOD ZA GRAĐEVINARSTVO, ARHITEKTURU, VEŠTAČENJE I UPOSREDOVANJE AGENCIJA ZA PROJEKTOVANJE I UPOSREDOVANJE			
BEOGRAD, ulica 25. Avgusta, br. 1-3, 11000, tel. 011 4111 4111			
AUTOR I KONJUTOR:	Prof. dr. sc. JANKOVIĆ	OBJEKT:	KULA STOJANA JANKOVIĆA
GLAVNI SURADNIK:	Dr. sc. JANKOVIĆ	POSREDOVA:	IZVODIŠTE, KATASTRALNA
GLAVNI POSREDOVA:	Dr. sc. JANKOVIĆ	POSREDOVA:	POSREDOVA
POSREDOVA:	Dr. sc. JANKOVIĆ	POSREDOVA:	POSREDOVA
POSREDOVA:	Dr. sc. JANKOVIĆ	POSREDOVA:	POSREDOVA
POSREDOVA:	Dr. sc. JANKOVIĆ	POSREDOVA:	POSREDOVA
POSREDOVA:	Dr. sc. JANKOVIĆ	POSREDOVA:	POSREDOVA
POSREDOVA:	Dr. sc. JANKOVIĆ	POSREDOVA:	POSREDOVA
POSREDOVA:	Dr. sc. JANKOVIĆ	POSREDOVA:	POSREDOVA

Hvala na pažnji !

Dr. sc. Uroš Desnica

Institut R. Bošković

desnica@irb.hr

u ime Društva za obnovu i revitalizaciju kule Janković
Stojana – Mostovi, te i ime porodice Desnica

